

KLIMATEFFEKTIV JÄRNVÄGSPOLITIK

Klimatet kan inte vänta. I avvaktan på att nya stambanor kan tas i bruk om 20–25 år är det därför absolut nödvändigt att hela det befintliga järnvägsnätet, oavsett nuvarande skick, används för att flytta över trafik från väg och luftfart. Uppfattningen att det är ”fullt på spåren” har ingen täckning annat än korta perioder på några få sträckor. Det gäller då trafik mätt i antal tåglägen per tidsenhet men nästan alla tåglägen kan köras med bättre utnyttjade och större tåg. Dessutom finns ett stort antal banor med mycket lågt utnyttjande.

2019 var etrekordår för persontrafik på järnväg med 14,6 miljarder personkilometer. Antalet stolkilometer var 38,8 miljarder, dvs. 62 procent av stolarna gick tomma. En höjning av belägningsgraden från 38 procent till åtminstone 45 procent kan snabbt ordnas genom en generell prissänkning. I kombination med fler och större tåg kan de nu trafikerade banorna höja sin trafik från till åtminstone 20 miljarder inom loppet av några få år. På lite längre sikt kan ett stort antal järnvägar upprustas och åter tas i bruk.

Organisation, underhåll, prissättning och avgiftssättning

- 1) Stationer ska i första hand användas för järnvägstrafik, inte för lokaluthyrning. Jernhusen AB som driver de flesta stationer avvecklas. Tillgångarna överförs till Trafikverket. 2) A-Train AB som driver Arlanda Express ska antingen
 - a. köpas in av staten varvid de fysiska tillgångarna förs till Trafikverket, eller b. bibehållas men genom avtal med staten ändra inriktning från högpris/lågvolym till tvärtom.
- 3) Generell och kraftig prissänkning på tågbiljetter utreds, med beaktande av att persontrafiken är avreglerad och av EU-rätten.
- 4) Stationer över en viss, låg, passagerarvolym ska återbemannas, lämpligen av Trafikverket. 5) Alla planerade bannläggningar stoppas omedelbart och på alla banor ska i vart fall vidmakthållande underhåll utföras.
- 6) En plan för återställande av det kapillära bannätet (industrispår, hamnspår mm) tas fram. 7) Banavgifterna för godstrafik ska i avvaktan på korrekt avgiftsbeläggning av godstrafik på väg, och stävande av det mycket omfattande fusket där tillsvidare sätts till noll.

På följande banor ska person- och eventuellt godstrafik återupptas:

- 8) Hela Inlandsbanan Mora – Gällivare, hela året.
- 9) Diverse banor som nu bara har godstrafik eller ingen trafik:
 - a. Älvsbyn - Piteå
 - b. Jörn - Arvidsjaur
 - c. Bastuträsk - Skellefteå
 - d. Hällnäs – Storuman (Hällnäs-Lycksele har nyligen lagts ner igen)
 - e. Mellansel - Örnsköldsvik
 - f. Forsmo - Hoting
 - g. Nyland - Långsele
 - h. Mora - Älvdalen
 - i. Bollnäs - Orsa
 - j. Mora - Lesjöfors
 - k. Borlänge - Malung
 - l. Mellerud - Bengtsfors
 - m. Flen - Nyköping - Oxelösund

- n. Kimstad - Finspång
- o. Eksjö – Hultsfred
- p. Smedberg-Lysekil.

Återuppbyggnad av bl.a. följande banor, ev. i modifierade sträckningar, ska utredas:

- 10) Malung (Mora?) – Sälen
- 11) Hudiksvall - Ljusdal
- 12) Enköping – Uppsala
- 13) Kårsta – Rimbo – Norrtälje
- 14) Skövde-Karlsborg
- 15) Skanör/Falsterbo – Malmö
- 16) Malmö-Tomelilla och några andra i Skåne.

Nybyggnad av följande banor ska utredas:

- 17) Kårsta - Arlanda ev. Kårsta-Norrtälje
- 18) Skee - Halden.

Övrigt

- 19) Förekommande flaskhalsar för godståg, t.ex. begränsningar av tåglängd, tågvikt, hastighet eller axellast, ska i den mån de utgör verkliga begränsningar avvecklas inom en femårsperiod. 20) Beslutade utbyggnader som Norrbottenbanan ska genomföras i högre takt och i ett sammanhang. Färdigställda sträckor ska tas i trafik så fort det är möjligt.
- 21) Nattågstrafiken ska utökas kraftigt avseende linjer, stationer och antal avgångar och ingå i under 3) ovan föreslagen prisreform.

Styrelsens svar på motionen

Styrelsen anser att motionen lyfter angelägna tankegångar om hur järnvägen så snabbt som möjligt kan rustas i den befintliga infrastrukturen för att så snabbt som möjligt bidra i klimatomställningen. Klimatriksdagens Klimatmålsutskott ska arbeta med att utveckla bland annat transportpolitiken utifrån den omställningsplan som vi antagit.

Styrelsen föreslår att årsmötet ställer sig bakom styrelsens förslag till Klimatmålsutskottet att i dialog med motionären utveckla tankegångarna kring snabb upprustning och förstärkning av befintlig järnvägsstruktur.